

Wyrok z dnia 5 grudnia 1997 r.

II UKN 365/97

Spożywanie przez żołnierza alkoholu w czasie udzielonej zgody na wyjście do miasta w ramach tak zwanej przepustki stałej, nie jest wykonywaniem czynności służbowych, stąd też powrót do jednostki wojskowej po tak spędzonej przepustce przerywa odbywanie bezpośredniej drogi do miejsca stacjonowania i nie podlega ochronie przewidzianej w art. 2 ust. 1 pkt 8 ustawy z dnia 16 grudnia 1972 r. o świadczeniach odszkodowawczych przysługujących w razie wypadków i chorób pozostających w związku ze służbą wojskową (Dz.U. Nr 53, poz. 342 ze zm.).

Przewodniczący SSN: Jerzy Kuźniar (sprawozdawca), Sędziowie SN:
Zbigniew Myszka, Maria Tyszel.

Sąd Najwyższy, po rozpoznaniu w dniu 5 grudnia 1997 r. sprawy z wniosku Łucji O. przeciwko Wojewódzkiemu Sztabowi Wojskowemu w B. o uznanie zdarzenia za wypadek pozostający w związku ze służbą wojskową, na skutek kasacji wnioskodawczyni od wyroku Sądu Apelacyjnego-Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Białymstoku z dnia 21 maja 1997 r. [...]

o d d a l i ł kasację.

U z a s a d n i e

Wyrokiem z dnia 30 września 1996 r. Sąd Wojewódzki-Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Białymstoku oddalił odwołanie Łucji O. od decyzji Wojewódzkiego Sztabu Wojskowego w B. z dnia 12 kwietnia 1995 r., odmawiającej przyznania jednorazowego odszkodowania w związku ze śmiertelnym wypadkiem syna Andrzeja O. w dniu 6 października 1994 r. w czasie odbywania zasadniczej służby wojskowej. Sąd ten ustalił, że w dniu 6 października 1994 r. syn wnioskodawczyni w czasie przepustki pił alkohol wraz z kolegami, początkowo w parku koło Jednostki Wojskowej, a

następnie w restauracji "K.". Przy powrocie do jednostki ominął on biuro przepustek, a przenoszony przez kolegów przez ogrodzenie, upadł na ziemię doznając urazu głowy z krwiakiem podtwardówkowym i obrzęku mózgu. W następstwie urazu Andrzej O. zmarł w dniu 28 października 1994 r.

Biegli sądowi specjaliści neurolog i neurochirurg składający opinię dla potrzeb niniejszej sprawy wskazali, że przyczyną zgonu żołnierza był uraz głowy z krwiakiem w lewej okolicy skroniowej, doznany najprawdopodobniej w momencie przerzucania przez ogrodzenie koszar około godziny 19⁰⁰ w dniu 6 października 1994 r.

Przy takich okolicznościach Sąd Wojewódzki doszedł do przekonania, że wypadek nie ma cech wypadku związanego z odbywaniem bezpośredniej drogi do miejsca wykonywania obowiązków związanych ze służbą w wojsku. Spożywanie alkoholu w czasie przepustki i powrót do koszar z ominięciem biura przepustek i bez zgłoszenia powrotu przełożonemu, przerwało bezpośrednią drogę (art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 16 grudnia 1972 r. o świadczeniach odszkodowawczych przysługujących w razie wypadków przy pracy i chorób pozostających w związku ze służbą wojskową - Dz. U. Nr 53, poz. 342).

Ustalenia powyższe w pełni podzielił Sąd Apelacyjny w Białymstoku, który oddalił apelację wnioskodawczynie od wyroku Sądu pierwszej instancji (wyrok z dnia 21 maja 1997 r. [...]).

Powyższy wyrok zaskarżyła kasacją wnioskodawczynie i zarzucając naruszenie prawa materialnego - art. 2 ust. 1 pkt 1 i 8 ustawy z dnia 16 grudnia 1972 r. przez przyjęcie, że wypadek nie nastąpił w trakcie wykonywania obowiązków służbowych, a śmierć syna wnioskodawczynie nie pozostaje w związku przyczynowym z brakiem nadzoru przełożonych nad przestrzeganiem przepisów przez żołnierza, niewyjaśnienie okoliczności, czy udzielenie pomocy Andrzejowi O. bezpośrednio po urazie uratowałoby mu życie (naruszenie przepisów art. 224 § 1 i 232 KPC), wniosła o uchYLENIE zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi I instancji.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Uzupełniając przedstawiony stan faktyczny, należy dodać, że w sprawie

śmierci syna wnioskodawczynie Andrzeja O., toczyło się postępowanie karne przeciwko Zbigniewowi W., Mariuszowi M. i Piotrowi A., którzy zostali oskarżeni o nieumyślne spowodowanie śmierci Andrzeja O. (to jest o czyn z art. 152 KK). Wyrokiem z dnia 13 listopada 1995 r. [...] Sąd Warszawskiego Okręgu Wojskowego uniewinnił ich od tego zarzutu ustalając, że w czasie przepustki wszyscy oni - w tym także syn wnioskodawczynie - od godziny 15⁰⁰ do 18⁰⁰ spożywali alkohol. Zupełnie nietrzeźwy Andrzej O. w czasie, najprawdopodobniej, przenoszenia przez płot upadł, doznając stłuczenia obu płatów mózgu z uogólnionym obrzękiem oraz podbiegnięcia krwawego w obrębie pajęczynówki. W czasie urazu doszło także do przemieszczenia struktur środkowych mózgu na stronę prawą. Według opinii biegłych lekarzy neurologów, konsekwencje tego typu urazu głowy rozwijają się w ciągu kilku do kilkunastu godzin i jest zupełnie możliwe, że w tym czasie poszkodowany był przytomny lub tylko miernie zamroczony, szczególnie w ciągu pierwszych godzin od wypadku. Przyjęli oni, że przyczyną zgonu syna wnioskodawczynie był uraz głowy, którego doznał będąc pod wpływem alkoholu. "Najbardziej prawdopodobnym momentem, w którym doszło do urazu, było przerzucanie Andrzeja O. przez ogrodzenie koszar, około godziny 19⁰⁰".

W myśl art. 2 ust. 1 pkt 8 ustawy z dnia 16 grudnia 1972 r. o świadczeniach odszkodowawczych przysługujących w razie wypadków i chorób pozostających w związku ze służbą wojskową (Dz. U. Nr 53, poz. 342 ze zm.) za wypadek pozostający w związku z pełnieniem czynnej służby wojskowej uważa się nagłe zdarzenia wywołane przyczyną zewnętrzną, które zaszło podczas lub w związku z odbywaniem bezpośredniej drogi do miejsca i z miejsca wykonywania czynności związanych ze służbą. Odbywanie bezpośredniej drogi do miejsca i z miejsca wykonywania czynności służbowych oznacza pokonywanie odległości między miejscem stacjonowania jednostki wojskowej, a miejscem, w którym żołnierz przebywa w związku z wykonywaniem obowiązków służbowych albo poleceń przełożonych. Powrót więc z udzielonej przepustki do jednostki wojskowej, stanowi odbywanie bezpośredniej drogi do miejsca wykonywania czynności służbowych, tylko wtedy gdy nie nastąpiło jej przerwania dla załatwienia prywatnych spraw. Spożywanie alkoholu w czasie udzielonej zgody na wyjście do miasta w ramach tak zwanej przepustki stałej, nie jest wykonywaniem czynności służbowych, stąd też powrót do jednostki wojskowej po tak spę-

dzonej przepustce nie jest odbywaniem bezpośredniej drogi do miejsca stacjonowania i nie podlega ochronie przewidzianej w art. 2 ust. 1 pkt 8 powołanej ustawy z dnia 16 grudnia 1972 r.

Przytoczone uwagi dają więc podstawę do stwierdzenia, że nie został naruszony przepis prawa materialnego (art. 2 ust. 1 pkt 8 ustawy) ani przez błędne zrozumienie jego treści, ani przez niewłaściwe zastosowanie. W ustalonym stanie faktycznym [...] brak było podstaw do zastosowania do niego wskazanego przepisu. Nie można też przypisać Sądowi Apelacyjnemu naruszenia przepisów art. 224 § 1 i 232 KPC. Przepisy te uprawniają przewodniczącego do ogłoszenia zamknięcia rozprawy, gdy sąd uzna, że sprawa jest dostatecznie wyjaśniona do rozstrzygnięcia oraz upoważniają sąd do dopuszczenia dowodów (także niewskazanych przez strony) dla wyjaśnienia wszystkich istotnych okoliczności. W rozpoznawanej sprawie wszystkie potrzebne dla jej rozstrzygnięcia okoliczności zostały wyjaśnione, a odmienne stanowisko w tej mierze zawarte w kasacji nie jest trafne.

Z tych więc względów brak usprawiedliwionych podstaw kasacja podlega oddaleniu po myśli art. 393¹² KPC.

=====